

NEOZDRAVLJIVE SPOLNO PRENOSLJIVE BOLEZNI

Okužba z virusom HIV in aids

Kako lahko okužbo prepoznaš?

Aids je bolezen, ki se razvije zaradi okuženosti z virusom HIV. Ko ta virus vdre v naše telo, ga obrambne celice prepoznajo in ga poskusijo onesposobiti, vendar pa jih virus HIV uničuje in onemogoča obrambo. Tako ima človek čedalje manj obrambnih moči, kar pomeni, da njegov imunski sistem sčasoma preneha delovati. Na koncu povsem nedolžna bolezen, kot je npr. prehlad, lahko povzroči smrt. Osebe, ki so nosilke virusa HIV, nimajo nikakršnih znamenj in znakov bolezni, ki bi ga na to nevarnost opozarjali.

Kako se okužiš in kako se lahko zdraviš?

Okužiš se pri nezaščitenih spolnih odnosih z osebo, okuženo z virusom HIV ali obolelo za aidsom. Nosečnica, ki je okužena z virusom HIV, tega lahko v nosečnosti ali med porodom prenese na otroka. Virus HIV se prenaša tudi med uživalci drog z izmenjavanjem okuženega pribora za vbrizgavanje mamil. Aidsa ne moremo ozdraviti, vendar z rednim jemanjem protivirusnih zdravil lahko okuženi izboljšujejo kakovost svojega življenja.

Genitalni herpes

Kako lahko okužbo prepoznaš?

Na spolovilu se pojavijo boleči mehurčki, ki se nato posušijo in spremenijo v kraste ali razjede. Izpuščaji so prisotni od enega do treh tednov. Tudi po izginotju izpuščajev virus ostane v telesu. Izpuščaji se lahko ponovijo kadar koli.

Kako se okužiš in kako se lahko zdraviš?

Okužiš se pri spolnih odnosih z okuženo osebo tudi takrat, ko pri njej niso prisotni izpuščaji. Mati lahko prenese virus na otroka med porodom. Herpes lahko zdravimo s protivirusnimi tabletami, ki blažijo simptome bolezni, vendar okužbe ne pozdravimo. Virus ostane trajno v telesu.

Hepatitis B in C

Kako lahko okužbo prepoznaš?

Znaki bolezni se kažejo z izgubo apetita, slabim počutjem, bruhanjem, bolečinami v trebuhu ter rumeno obarvanimi beločnicami in kožo. Virus hepatitisa lahko povzroči trajno okvaro jeter. V telesu je lahko dalj časa brez vidnih znakov bolezni.

Kako se okužiš in kako se lahko zdraviš?

Virus hepatitisa B se prenaša s spolnimi odnosi, virus hepatitisa C pa z okuženo krvjo, lahko pa tudi s spolnimi odnosi. Bolnika s hepatitisom B zdravimo z zdravili, ki bolj ali manj uspešno preprečujejo poškodbo jeter, poznamo pa učinkovito zdravlilo za zdravljenje hepatitisa C.

Znanje je pa res
najboljša zaščita!

Genitalne bradavice

Kako lahko okužbo prepoznaš?

Tipa humanih virusov papiloma 6 in 11 z nizkim tveganjem povzročata genitalne bradavice, ki se pojavijo v treh tednih do treh mesecih po okužbi: pri ženski na zunanjem spolovilu, v nožnici in okolici zadnjika, pri moških pa na penisu, na semenski mošnji in v okolici zadnjika.

Tipi humanih virusov papiloma z visokim tveganjem povzročajo okvare celic materničnega vratu, ki lahko preko predrakavih sprememb vodijo v nastanek raka materničnega vratu.

Kako se okužiš in kako se lahko zdraviš?

Okužba s humanim virusom papiloma se prenaša s spolnimi odnosi. Genitalne bradavice lahko odstranimo z raztopinami, laserjem ali kirurško. Predrakave spremembe odkrijemo z rednim pregledom brisa materničnega vratu in jih lahko odstranimo s preprostim operativnim posegom. Zdravil, ki bi uničila virus papiloma, ne poznamo, v večini primerov pa okužba spontano izzveni.

Avtor besedila: Zoran Maksimović, univ. dipl. psih.
Konzultant: Nacionalni inštitut za javno zdravje

Izdano v okviru programa »Mladinske delavnice«, ki ga finančno podpira

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti RS

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

in

Ministrstvo za zdravje RS.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Zloženko je izdalo:

 Društvo za preventivno delo

Tržaška 2, 1000 Ljubljana,
tel.: 01 426 95 60, 426 95 61,
e-pošta: drustvo.pd@quest.arnes.si,
internetna stran: www.drustvo-dpd.si

Jezikovni pregled: Maja Cerar
Oblikovanje: Alenka Vuk Trotošek
Naklada: 5.000 izvodov
Tisk: Birografika BORI d.o.o.
Ljubljana, 2017

Koliko veš o aidsu
in drugih spolno
prenosljivih boleznih?

Informiraj se!

Znanje
je najboljša zaščita!

SPOLNO PRENOSLJIVA OKUŽBA JE BOLEZEN **DVEH**

Če se odločaš, ali in kdaj boš začel(-a) s spolnimi odnosi, je koristno in dobro, da si seznanjen(-a) z morebitnimi nezaželenimi in škodljivimi posledicami spolnega odnosa za svoje zdravje in življenje.

Nekatere morebitne škodljive posledice so:

- nezaželena nosečnost,
- spolno prenosljive okužbe (nekateri so neozdravljivi, druge lahko tvoje zdravje zelo okvari),
- neplodnost (kar pomeni, da bi v prihodnosti težko imel(-a) svoje biološke otroke).

Kaj torej lahko storiš za zaščito svojega zdravja in zdravja svojega fanta/dekleta?

Uporabljaljaj trojno zaščito!

Spolnost je pomemben in lep del našega življenja, vendar lahko nosi določena tveganja.

Trojna zaščita pomeni, da se morata s fantom/dekletom zaščititi pred vsemi tremi nezaželenimi in škodljivimi posledicami spolnih odnosov hkrati (ne zadostuje npr. samo zaščita pred nezaželeno nosečnostjo s kontracepcijskimi tabletami, še manj pa prekinjeni spolni odnos).

To bi bilo pa dobro prebrati!

Obstaja več načinov preprečevanja

Izbira je tvoja:

Abstinenca ali vzdržnost: tveganje za tvoje zdravje in za zdravje tvojega fanta/dekleta bo manjše, če se odločita, da odložita prvi spolni odnos na kasnejši čas – na obdobje, ko bosta zrelejša in bolj pripravljena. Hkrati pa je tudi pomembno, da se ne spuščaš v tvegane spolne odnose oz. v spolne odnose z osebami, ki so imele eno od tveganih vedenj (injiciranje drog, promiskuiteta ...).«

Zvestoba: pomeni, da imaš spolne odnose le z enim fantom ali dekletom, s katerim hodiš in imaš s čustvi, medsebojno naklonjenostjo in zaupanjem prežeto razmerje. Pri tem uporabljata ustrezno zaščito (npr. kontracepcijske tablete ali kondom). Pri tem načinu je predpostavka in pogoj, da sta zvesta drug drugemu.

Kondom: pomeni, da **res prav vsakokrat**, ko imaš spolni odnos, uporabljaš kondom, samostojno ali skupaj z uporabo drugih ustreznih kontracepcijskih sredstev (npr. dekleta lahko po nasvetu ginekologa(-inje) za dodatno zaščito pred nenačrtovano nosečnostjo uporablja kontracepcijske tablete).

Če se boš odločil(-a) za eno od treh zgoraj navedenih možnosti, oz. ko boš pri vseh spolnih odnosih ne glede na spolno usmerjenost uporabil(-a) kondom vsakič, ko ne boš popolnoma prepričan(-a), da tvoj(-a) partner(-ka) ni okužen (-a), boš hkrati zaščitil(-a) sebe in svoje dekleta ali svojega fanta.

OZDRAVLJIVE SPOLNO PRENOSLJIVE BOLEZNI

Sifilis

Kako lahko okužbo oz. bolezen prepoznaš?

Prvi simptomi se pojavijo en teden do 12 tednov po okužbi. Pojavijo se neobčutljive razjede, največkrat na zunanem spolovilu, v nožnici, danki ali v ustih. V drugem stadiju, ki nastopi v dveh do 12 tednih po izginotju razjede, se pojavijo izpuščaji na koži in bolnik se počuti podobno kot bi preboleval gripo. Omenjeni simptomi izzvenijo, vendar ob neustreznem zdravljenju bolezen ostaja in se razvije v tretji stadij oz. obliko s trajnimi poškodbami možganov in srčne mišice.

Kako se okužiš in kako se lahko zdraviš?

Sifilis povzroča bakterija, ki se prenaša s spolnimi odnosi. Zdravljenje z antibiotiki je učinkovito, če z njimi začnemo pravočasno.

Pazimo nase in na druge!

Gonoreja

Kako lahko okužbo prepoznaš?

Pri okuženih ženskah se pojavijo pekoče bolečine ob mokrenju, rumen gnojni izcedek iz nožnice, krvavitve, bolečine v spodnjem delu trebuha, povišana telesna temperatura in boleči, otečeni sklepi; okužba pa lahko poteka tudi brez opisanih znakov bolezni. Pri moških se znaki okužbe pojavijo v dveh dneh: boleče mokrenje in gnojni izcedek iz penisa.

Kako se okužiš in kako se lahko zdraviš?

Okužbo povzroča bakterija gonoreje, ki se prenaša z okužene osebe na partnerje s spolnim odnosom. Gonoreja je bolezen, ki jo uspešno zdravimo z antibiotiki.

Klamidija

Kako lahko okužbo prepoznaš?

Pri ženskah se pojavi povečan izcedek iz nožnice in bolečine v spodnjem delu trebuha ter občasno tudi pri mokrenju. Pri moških se običajno pojavi povečan izcedek iz penisa in bolečine pri mokrenju. Okužba s klamidijo včasih poteka tudi tiho brez simptomov in preide v kronično obliko bolezni, ki lahko povzroči neplodnost.

Kako se okužiš in kako se lahko zdraviš?

Okužbo povzroča bakterija klamidija, ki se prenaša s spolnimi odnosi. Uspešno jo zdravimo z antibiotiki.

Trihomonoza

Kako lahko okužbo prepoznaš?

Znaki bolezni se pogosteje pojavijo pri ženskah: pekoča bolečina ob vходу v nožnico ali v njej in obilen rumeno-zelen izcedek iz nožnice. Pri moških se znaki bolezni skoraj nikoli ne razvijejo.

Kako se okužiš in kako se lahko zdraviš?

Trihomonozo povzroča trihomonas, pražival, ki se prenaša s spolnimi odnosi. Okužbo uspešno zdravimo z antibiotiki.